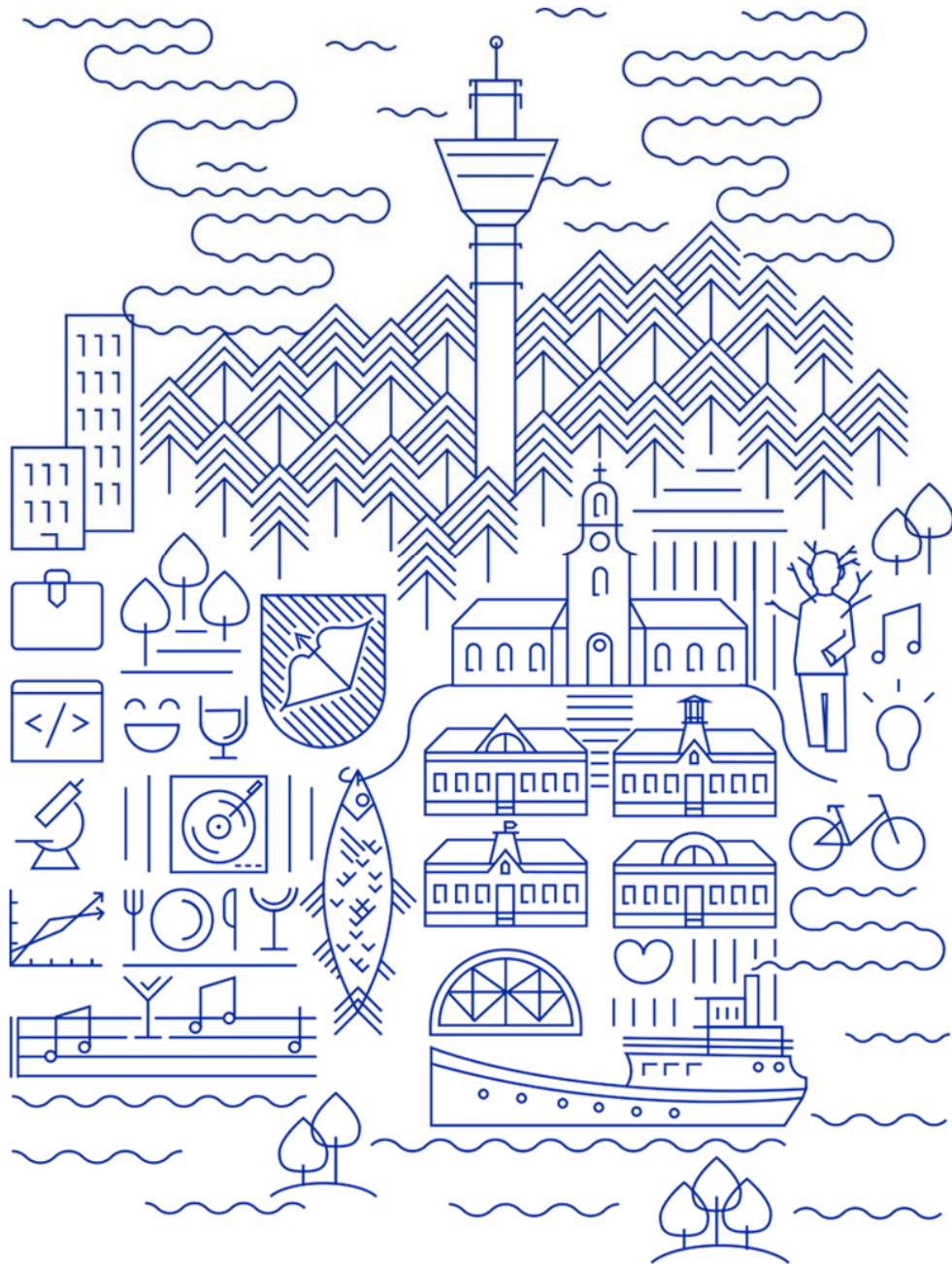

KUOPIO

Vanhusten ja mielenterveyskuntoutujien perhehoidon toimintaohje

1.2.2021 alkaen

Sisällys

1 IKÄIHMISTEN JA MIELENTERVEYSKUNTOOUTUJIIEN PERHEHOITO	3
1.1 Toimeksiantosuhteinen perhehoito	3
1.2 Perhehoidon myöntäminen.....	3
2 Perhehoidossa olevaa asiakasta koskevat asiat.....	3
2.1 Perhehoidettavan asema	3
2.2 Hoito- ja palvelusuunnitelma	3
2.3 Perhehoidon asiakkaan valitus- ja vaikutusmahdollisuudet	4
2.4 Asiakasmaksu ja käyttövarat.....	4
2.5 Perhehoidon asiakkaan yksityis- ja käyttövarat.....	5
3 Perhehoitajaa koskevat asiat.....	5
3.1 Perhehoitajan ennakkovalmennus	5
3.2 Perhehoitajan ja kunnan välinen toimeksiantosopimus.....	6
3.2.1 Toimeksiantosopimuksen irtisanominen ja purkaminen	6
3.3 Perhehoitajan eläketurva ja perhehoitoon liittyvät vakuutukset.....	6
3.4 Perhehoitajan verotus	7
4 Perhekoti	7
4.1 Turvallisuus perhekodissa	8
4.2 Lääkehoito perhekodissa.....	8
4.3 Asiakkaan kuolema perhekodissa.....	9
5 Hoitopalkkio ja kulukorvaus	9
5.1 Hoitopalkkio	9
5.2 Kulukorvaus	9
6 Perhehoidon toteutus	9
6.1 Pitkäaikainen perhehoito	10
6.2 Lyhytaikainen perhehoito	10
6.3 Osavuorokautinen perhehoito	10
6.4 Palkkio ja kulukorvaus perhehoidon keskeytyessä.....	10
6.4.1 Perhehoitajan sairastuminen.....	10
6.4.2 Perhehoitajasta riippumaton syy	11
6.4.3 Perhehoitajan osallistuminen tukitoimiin.....	11
7 KÄYNNISTÄMISKORVAUS.....	12
8 PERHEHOITAJAN VAPAAPÄIVÄT	12
9 PERHEHOITAJAN SIJAINEN.....	13
10 PERHEHOITAJAN MUU TUKI	14
10.1 Täydennyskoulutus.....	14
10.2 Kunnan yhteyshenkilön/muun ammattilaisen tuki.....	14

Kuopion kaupunki

Perusturva ja terveydenhuolto

Vanhuspalvelut

Vanhusten ja erityisryhmien palveluohjaus

18.1.2021

461/2021

Julkinen

10.3 Työnohjaus ja mentorointi	14
11 PERHEHOIDON VALVONTA	15
12 TIETOJENSAANTIOIKEUS JA TIETOJEN SÄILYTYS.....	15
13 SALASSAPITO JA VAITIOLOVELVOLLISUUS	16
14 PERHEHOITOA KOSKEVA LAINSÄÄDÄNTÖ	16

1 IKÄIHMISTEN JA MIELENTERVEYSKUNTOUTUJIIEN PERHEHOITO

Perhehoito on hoidon tai muun osa- tai ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä perhehoitajan yksityiskodissa tai hoidettavan kotona. Kaupunki tekee toimeksiantosopimuksen perhehoitajan kanssa tai sopimuksen perhehoidon järjestämisestä yksityisen perhehoidon tuottajan kanssa.

Perhehoidon tavoitteena on antaa perhehoidossa olevalle henkilölle mahdollisuus kodinomaiseen hoitoon ja läheisiin ihmissuhteisiin sekä edistää hänen perusturvallisuuttaan ja sosiaalisia suhteitaan. (Perhehoitolaki 1§, 3§.)

1.1 Toimeksiantosuhteinen perhehoito

Toimeksiantosuhteisessa perhehoidossa toimeksiantaja eli kaupunki on vastuussa perhehoidosta ja sen järjestämisestä. Perhehoito voi olla pitkä- tai lyhytaikaista ja/tai koko- tai osavuorokautista.

Kaupungin hyväksymä perhehoitaja ja kaupunki tekevät toimeksiantosopimuksen jokaisen perhehoidettavan henkilön osalta erikseen.

Toimeksiantosuhteinen perhehoito ei ole yritystoimintaa. Ammatillinen perhehoito on yksityisen palveluntuottajan toimintaa, eikä perustu toimeksiantosuhteiseen perhehoidon toimintaan. Yksityinen palveluntuottaja ei voi tehdä perhehoitolain 10 §: n tarkoittamaa toimeksiantosopimusta perhehoitajan kanssa, vaan se on aina tehtävä kunnan ja perhehoitajan välillä.

1.2 Perhehoidon myöntäminen

Perhehoitoa myönnetään Perusturva- ja terveyslautakunnan vahvistaminen myöntämisperusteiden mukaisesti. Perhehoito on sosiaalihuoltolain mukaista avohoitoa ja sen myöntäminen perustuu palvelutarpeen arviointiin.

2 Perhehoidossa olevaa asiakasta koskevat asiat

2.1 Perhehoidettavan asema

Perhehoito perustuu aina asiakkaan tai hänen laillisen edustajansa suostumukseen. Perhehoidon järjestämisen lähtökohtana ovat asiakkaan tarpeet. Suunnitteluvaiheessa asiakkaalle, hänen omaisilleen ja perhehoitajalle järjestetään mahdollisuus tutustua toisiinsa. Hallinnollisen päätöksen perhehoitoon sijoittamisesta tekee kaupunki.

2.2 Hoito- ja palvelusuunnitelma

Perhehoidossa olevalle henkilölle laaditaan hoito- ja palvelusuunnitelma, johon hänen yksilölliset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelu- ja tukitarpeensa kirjataan. Hoito- ja palvelusuunnitelma laaditaan yhteistyössä: hoidettava ja omainen (jos mahdollista), kaupungin yhteystenkilö ja/tai muu työntekijä sekä perhehoitaja. Hoito- ja palvelusuunnitelma tulee laatia *kuukauden kuluessa* perhehoidon alkamisesta. Hoito- ja palvelusuunnitelmaa päivitetään tarpeen mukaan ja vähintään kerran vuodessa.

Perhehoitajalle toimitetaan turvallisen perhehoidon toteuttamiseksi ja hoidettavan toimintakyvyn seurannan turvaamiseksi hoidettavaa koskevat ajantasaiset tiedot, kuten henkilötiedot,

diagnoosit, toimintakyvyn kuvaus, lääkelista, lääkehoito, allergiat, ruokavalio, tarvittava seuranta (paino, laboratoriokokeet), mahdollinen elvytyskielto sekä omaisten yhteystiedot. Asiakkaan suostumus tietojen luovuttamiseen varmistetaan hoito- ja palvelusuunnitelmassa.

2.3 Perhehoidon asiakkaan valitus- ja vaikutusmahdollisuudet

Sosiaalihuollon asiakkaalla on oikeus hyvään palveluun ja kohteluun. Asiakkaalla on oikeus tehdä saamastaan hoidosta- ja huolenpidosta sekä kohtelusta muistutus kotikuntansa sosiaalihuollon viranhaltijalle.

Perhehoitajalla on ilmoitusvelvollisuus havaitsemistaan perhehoidossa olevan henkilön sosiaalihuollon toteutumiseen liittyvistä epäkohdista. (Sosiaalihuoltolaki 48 §.)

2.4 Asiaksmaksu ja käyttövarat

Pitkäaikaisesta perhehoidosta voidaan periä pitkäaikaisen laitoshoidon asiakasmaksu. Maksu voi olla enintään 85 % hoidossa olevan nettokuukausituloista. Asiakkaan henkilökohtaiseen käyttöön on jätävä vähintään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain- (1992/734) ja asetusten mukainen vähimmäiskäyttövara. Pitkäaikaiseen laitoshoidon maksutaksaan poiketen, tämä käyttövara tulee jäädä myös, kun huomioidaan asiakkaan edellisen vuoden reseptiin perustuvat lääkemenot (asiakkaan omavastuu kuukautta kohti laskettuna). Perhehoidossa olevan henkilön käyttövara on tarkoitettu hänen yksityiseen käyttöönsä hänen toiveensa ja mieltymystensä mukaan.

1.7.2021 alkaen pitkäaikaisesta perhehoidosta peritään uudistuneen asiakasmaksulainsäädännön (1201/2020) mukainen asiakasmaksu.

Pitkäaikaisen perhehoidon kuukausimaksu ei saa ylittää palvelun tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia. Jos asiakas siirtyy perhehoidosta suoraan laitoshoitoon tai ympärivuorokautiseen asumispalveluun, ei perhehoidon asiakasmaksua siirtopäivältä peritä. Perhehoidossa olevalta asiakkaalta ei peritä päällekkäin muita avohoidon palvelumaksuja, kuten esimerkiksi kotihoitoon tai päivätoiminnan maksua.

Lyhytaikaisesta perhehoidosta voidaan periä lyhytaikaisen laitoshoidon maksu. Lyhytaikaisessa laitoshoidossa olevalta voidaan periä hoidosta ja ylläpidosta enintään asiakasmaksulain- ja asetuksen sekä kunnan sosiaali- ja terveyslautakunnan vahvistama hoitopäivämaksu. Tämän saa periä vain kerran kalenterivuorokaudelta. Jos asiakas siirtyy välittömästi toiseen laitokseen, lähetävä laitos ei saa periä maksua siltä päivältä, jona asiakas siirtyy.

Mikäli lyhytaikaista tai osavuorokautista perhehoitoa järjestetään **omaishoitajan lakisääteisen vapaan ajaksi**, peritään hoidosta sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain (1992/734) ja – asetusten mukainen sekä kunnan sosiaali- ja terveyslautakunnan vahvistama maksu.

Perhehoito on sosiaalihuollon avopalvelua, mistä syystä asiakasmaksut saattavat määräytyä eri kunnissa eri perustein. Yleisenä periaatteena on, ettei asiakkaalta peritä perhehoidosta korkeampaa maksua kuin muista vaihtoehdoista.

1.7.2021 alkaen lyhytaikaisesta perhehoidosta ja perhehoidon järjestämisestä omaishoidon tuen lakisääteisen vapaan ajaksi peritään uudistuneen asiakasmaksulainsäädännön (1201/2020) mukainen asiakasmaksu.

Kuljetukset perhehoitoon ja perhehoidosta pois ovat asiakkaalle omakustanteisia.

2.5 Perhehoidon asiakkaan yksityis- ja käyttövarat

Perhehoidossa olevan henkilön varoista huolehtiminen kuuluu ensisijaisesti hänelle itselleen, hänen edunvalvojalleen tai omaiselleen. Perhehoitajan tulee neuvotella perhehoidettavan varojen käyttöä koskevista periaatteista hoidettavan, hänen edunvalvojansa tai omaisensa kanssa. Perhehoitaja ei voi toimia perhehoidossa olevan henkilön edunvalvojana tai yksityisvarojen hoitajana. Perhehoitoon tulevalle henkilölle voidaan tarvittaessa hakea edunvalvoja.

Asiakkaan henkilökohtaisia menoja ovat esimerkiksi parturi tai kampaaja, jalkahoito, tapahtumiin osallistuminen (liput tai pääsymaksut), matkojen omavastuut ja pienet hankinnat. Henkilökohtaisten menojen maksamisen käytännöistä (käteinen ja kuitit tai laskutus) sovitaan hoidettavan, hänen läheisensä tai edunvalvojansa ja perhehoitajan kesken.

Pitkäaikaisessa perhehoidossa olevan henkilön perhekodissa olevasta irtaimesta omaisuudesta on pidettävä omaisuusluetteloa. Luettelo laaditaan perhehoidon alkaessa kahtena kappaleena ja perhehoitaja päivittää sitä yhdessä hoidettavan, hänen edunvalvojansa tai omaisensa sekä perhehoidon koordinaattorin kanssa.

3 Perhehoitajaa koskevat asiat

Perhehoitajalla tarkoitetaan henkilöä, joka hoidon järjestämisestä vastaavan kunnan kanssa tekemänsä toimeksiantosopimuksen perusteella antaa perhehoitolain 3 §:ssä tarkoitettua perhehoitoa.

Perhehoitajaksi voidaan hyväksyä henkilö, joka koulutuksensa, kokemuksensa tai henkilökohtaisten ominaisuuksiensa perusteella on sopiva antamaan perhehoitoa. Ennen 1 momentissa tarkoitettua toimeksiantosopimuksen tekemistä perhehoitajaksi aikovan henkilön on suoritettava tehtävän edellyttämä ennakkovalmennus. (Perhehoitolaki 6 §)

Tässä laissa tarkoitettua toimeksiantosopimuksen tehnyt henkilö ei ole työsopimuslain (55/2001) 1 luvun 1 §:ssä tarkoitettua työsuhteessa sopimuksen tehneeseen kuntaan.

3.1 Perhehoitajan ennakkovalmennus

Perhehoitajaksi aikovan tulee lain mukaan käydä tehtävän edellyttämä valmennus, joka asiakasryhmän mukaan voi olla Ikäihmisten perhehoidon valmennus tai mielenterveyskuntoutujien perhehoidon valmennus. Perhehoitajaksi hakeutuvan kotikunta tekee sosiaalitoimen selvityksen ja antaa lausunnon hakijasta. Menettelyllä selvitetään, onko tiedossa asioita, jotka voisivat olla esteenä perhehoitajaksi ryhtymiselle liittyen mm. terveydentilaan, asuinoloihin tai päihteiden käyttöön.

Ennakkovalmennus antaa perhehoitajaksi aikovalle tarvittavat tiedot ja mahdollisuuden perehtyä ennakolta perhehoitajan tehtävään.

Perhehoitajalta edellytettävät valmiudet:

- Pitää huolta perhehoidettavan hyvinvoinnista
- Auttaa ja tukea hänen omien voimavarojensa hyödyntämisessä ja toimintakyvyn ylläpitämisessä
- Mahdollistaa ja tukea perhehoidettavan ja hänen läheistensä yhteydenpitoa
- Tehdä yhteistyötä perhehoidettavan asioissa
- Sitoutua perhehoitajan tehtävään

3.2 Perhehoitajan ja kunnan välinen toimeksiantosopimus

Toimeksiantosopimuksessa tulee sopia:

1. perhehoitajalle maksettavasta palkkion määrästä ja suorittamisesta
2. perhehoidosta ja hoidon käynnistämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta
3. perhehoidossa olevan henkilön yksilöllisistä tarpeista johtuvien erityisten kustannusten korvaamisesta
4. hoidon arvioidusta kestosta
5. perhehoitajan oikeudesta vapaaseen, vapaan toteuttamisesta sekä palkkion maksamisesta ja kustannusten korvaamisesta vapaan ajalta
6. perhehoitajalle annettavasta valmennuksesta, työnohjauksesta ja koulutuksesta sekä näiden toteuttamisesta
- 6.a hyvinvointi - ja terveystarkastusten järjestämisestä
7. toimeksiantosopimuksen irtisanomisesta
8. tarvittaessa muista perhekotiä ja perhehoitoa koskevista seikoista
9. yhteistyöstä kunnan ja perhehoitajan kesken.

3.2.1 Toimeksiantosopimuksen irtisanominen ja purkaminen

Jos toimeksiantosopimuksessa ei ole toisin sovittu, voidaan toimeksiantosopimus irtisanoa päättyään irtisanomista seuraavan kahden kuukauden kuluttua.

Jos perhekoti tai siellä annettava hoito todetaan sopimattomaksi tai puutteelliseksi, hoidon järjestämisestä vastaavana kaupungin tulee pyrkiä saamaan aikaan korjaus. Jos puutetta ei korjata asetetussa määräajassa tai jos puutetta ei voida korjata ilman kohtuutonta vaivaa tai kohtuullisessa ajassa, toimeksiantosopimus voidaan purkaa välittömästi.

Toimeksiantosopimuksen irtisanomisajalta kaupunki maksaa perhehoitajalle palkkion ja kulu- korvauksen, mikäli hoidettava edelleen asuu perheessä. Ellei hoidettava asu perheessä, maksetaan vain palkkio. Mikäli perhekoti tai siellä annettava hoito on todettu sopimattomaksi tai puutteelliseksi eikä sitä ole kohtuullisessa ajassa saatu korjattua, voidaan toimeksiantosopimus purkaa välittömästi. Tällöin ei makseta kulukorvausta eikä palkkiota. Toimeksiantosopimuksen irtisanominen on tehtävä kirjallisesti. (Perhehoitolaki 12 §)

3.3 Perhehoitajan eläketurva ja perhehoitoon liittyvät vakuutukset

Toimeksiantosuhteisen perhehoitajan eläketurvasta säädetään julkisten alojen eläkelaisissa (81/2016). Perhehoitolain 20 §:n 2 momentin mukaan toimeksiantosopimuksen tehneen kunnan tai kuntayhtymän on vakuutettava perhehoitaja työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 3 §:n 1 momentin mukaisella vakuutuksella. Perhehoitajaan sovelletaan, mitä työtapaturma- ja ammattitautilaisissa säädetään työntekijästä, ja kuntaan tai kuntayhtymään

sovelletaan, mitä työtapaturma- ja ammattitautilaissa säädetään työnantajasta. (30.12.2015/1645) [HE 93/2015]

Yli 70 -vuotiaiden perhehoitajien kanssa käydään arviointikeskustelu perhehoidon jatkamisesta ja tarvittaessa voidaan pyytää terveydentilasta lääkärintodistus. Perhehoitajan on ilmoitettava perhehoidon yhdyshenkilölle eläkkeelle siirtymisestä vähintään kaksi kuukautta etukäteen.

Kaupunki vakuuttaa perhehoitajan tehtävässä tapahtuvan tapaturman varalta. Kaupunki vakuuttaa myös toimeksiantosopimukseen nimetyn perhehoitajan sijaisen tehtävässä tapahtuvan tapaturman varalta. Kunnalla ei ole lakisääteistä velvoitetta ottaa perhehoidossa oleville henkilöille vakuutuksia tai vakuutusta perhehoidossa olevan henkilön aiheuttamiin vahinkoihin. Perhehoitajaa suositellaan ottamaan ns. laajennettu kotivakuutus, jossa on huomioitu myös perhehoidettavat henkilöt.

3.4 Perhehoitajan verotus

Hoitopalkkio ja kulukorvaus ovat veronalaista tuloa. Kaupunki ilmoittaa tulorekisteriin sekä ns. tavallisten toimeksiantosuhteisten että toiminimellä toimivien perhehoitajien hoitopalkkiot ja erikseen maksettavat matkakulukorvaukset. Ilmoitetut kustannusten korvaukset vähennetään automaattisesti verotuksessa tulonhankkimiskuluna. Sen sijaan, jos perhehoitajalle maksetaan erikseen korvattavia matkakustannuksia, ne eivät tule automaattisesti vähennykseksi, vaan perhehoitajan tulee itse vaatia ne vähennyksenä. Perhehoitaja voi hakea ennakoivasti ennakonpidätysprosentin alennuksen kulukorvausten määrää vastaavasti.

Perhehoitajan palkkion ja kulukorvauksen verokortin veroprosentin tarkistuksen voi tehdä www.vero.fi > lomakkeet > verokortti > vero- korttihakemus/muutos.

Perhehoitajan on mahdollista hakea tulonhankkimiskulujen huomioimista myös todellisten kulujen mukaan. Menettely edellyttää tarkkaa kirjanpitoa tositteineen. Todellisiin kuluihin perustuvasta kulujen vähentämisestä verotuksessa on hyvä neuvotella verottajan kanssa etukäteen.

4 Perhekoti

Perhekodilla tarkoitetaan perhehoitolain § 3:ssa tarkoitettua kunnan hyväksymää yksityiskohtia, jossa annetaan perhehoitoa.

Perhekodin pitää olla terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan siellä annettavalle hoidolle sopiva. Perhekodin sopivuutta harkittaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota perhekodin ihmissuhteisiin, perhehoitajan mahdollisuuksiin ottaa huomioon ja vastata perhehoitoon sijoitettavan tarpeisiin hänen etunsa mukaisesti. Lisäksi on selvitettävä, hyväksyvätkö muut perhekodin jäsenet perhehoitoon sijoitettavan ja voiko perhehoitoon sijoitettava henkilö saada perhekodin muihin jäseniin nähden tasavertaisen aseman. Perhekodin tulee myös rakenteeltaan, tiloiltaan ja varustetasoltaan olla siellä annettavalle hoidolle sopiva.

Yhteisten tilojen lisäksi perhehoitoon sijoitetulle henkilölle on oltava oma tila, mieluiten oma huone. Perhehoidettavalla on halutessaan mahdollisuus kalustaa ja sisustaa oma huoneensa. Perhehoidettavalla on käytössään kaikki kodin yhteiset tilat.

Kodin soveltuvuus perhekodiksi selvitetään alustavasti valmennuksen yhteydessä kotikäynnillä. Kotikäynnillä selvitetään myös mahdollisten muiden perheenjäsenten valmius sitoutua tehtävään. Perhekodin hyväksyy palveluohjauspäällikkö kuultuaan asiantuntijana toimivaa valvontatarkastajaa.

4.1 Turvallisuus perhekodissa

Perhekodin turvallisuutta koskevissa asioissa toimitaan paikallisen pelastusviranomaisen ohjeen mukaisesti huomioiden, että perhekoti on yksityiskoti. Perhekodit kuuluvat paloturvallisuuden osalta omavalvonnan piiriin ja rakennuksen omistajan ja haltijan on itse huolehdittava tilojensa turvallisuudesta.

Perhekodin turvallisuuden varmistamisessa tehdään yhteistyötä pelastusviranomaisten kanssa jo kotia hyväksyttäessä perhekodiksi sekä perhekotien paloturvallisuusohjeisiin liittyvissä asioissa. Pelastuslaissa (2011) ja asetuksessa palovaroittimien sijoittamisesta ja kunnossapidosta (2009) säädetään muun muassa palovaroittimien määrästä ja sijoittamisesta, alkusammutuskaluston sijoittamisesta ja tehosta sekä poistumisturvallisuudesta.

Perhehoitoa voidaan antaa myös asiakkaan omassa kodissa. Tällöin se määritellään kestopensausteella lyhytaikaiseksi tai osavuorokautiseksi perhehoidoksi. Asiakkaan kotona tapahtuvaa perhehoitoa voidaan järjestää mm. omaishoitajan vapaan järjestämiseksi silloin, kun hoidettavan ei ole tarkoituksenmukaista siirtyä sijaishoidon ajaksi pois omasta kodistaan. (Perhehoitolaki 5 §.)

Perhekodissa saadaan samanaikaisesti hoitaa enintään neljää henkilöä hoitajan kanssa samassa taloudessa asuvat alle kouluikäiset lapset ja muut erityistä hoitoa ja huolenpitoa vaativat henkilöt mukaan luettuina. Perhekodissa saadaan kuitenkin hoitaa samanaikaisesti enintään kuutta henkilöä, jos perhekodissa annettavasta hoidosta, kasvatuksesta tai muusta huolenpidosta vastaa vähintään kaksi hoitopaikassa asuvaa henkilöä, joista ainakin toisella on 6 § 1 momentissa ja toisella 3 momentissa säädetty kelpoisuus.

Jos kyse on hoidon antamisesta sisaruksille tai saman perheen jäsenille, voidaan samanaikaisesti hoidettavien henkilöiden enimmäismäärästä poiketa. Erityisenä syynä pidetään lähinnä tilannetta, jossa perhehoidossa samanaikaisesti hoidetaan vain täysi-ikäisiä henkilöitä, joiden keskinäinen kanssakäyminen ja perhehoitosijoituksen laatu yhdessä toimintakyvyn ja hoidon tarpeen kanssa tekevät mahdolliseksi poikkeamisen enimmäismäärästä. Hoidettavien määrä on kuitenkin suhteutettava perhehoitajien lukumäärään, hoidettavien tarvitsemaan hoitoon ja kasvatukseen sekä toiminnan luonteeseen. (Perhehoitolaki 5 § - 9§.)

4.2 Lääkehoito perhekodissa

Perhehoitajaa tuetaan riittävän osaamisen saavuttamiseen lääkehoidon käytäntöjen, vaikutusten ja seurannan osalta. Pitkäaikaisessa perhehoidossa ikäihmisen lääkehoito toteutetaan ensisijaisesti apteekkijakelun kautta. Tilanteen mukaan lääkehoitoa voidaan toteuttaa myös yhteistyössä kotihoidon kanssa.

Lyhytaikaisessa perhehoidossa ikäihmisellä tulee olla mukana perhekotiin tullessa ajantasainen lääkelista ja lääkkeiden tulee olla jaettuna dosetteihin tai annospusseihin perhehoitojakson ajaksi.

Pistoshoitoa vaativa lääkehoito toteutetaan joko koulutuksen saaneen ja osaamisen tason varmistaneen perhehoitajan toimesta tai kotihoidon toimesta.

Perhehoitajaksi ryhtyvälle suositellaan lääkehoidon peruskurssin suorittamista.

4.3 Asiakkaan kuolema perhekodissa

Perhehoitajalla tulee olla tieto perhehoidossa olevan asiakkaan hoitotahdosta tai mahdollisista hoidon rajauksista, jonka mukaisesti perhehoitaja toimii tarpeen tullen.

Jos asiakas kuolee perhehoidossa, perhehoitaja soittaa hätänumeroon 112 ja ilmoittaa kuolemantapauksesta hätäkeskukseen. Hätäkeskuspäivystäjä antaa perhehoitajalle jatko-ohjeet ja pyytää tarvittavat viranomaiset paikalle. Tämän jälkeen vainaja siirretään ja lääkäri toteaa kuoleman. Mikäli perhehoidon asiakkaalle on laadittu saattohoitopäätös, kuoleman kohdatessa toimitaan aina saattohoitopäätöksen mukaisesti.

Perhehoitajan tulee ilmoittaa hoidettavan kuolemasta viiveettä omaisille ja kaupungin perhehoidon yhdyshenkilölle.

5 Hoitopalkkio ja kulukorvaus

5.1 Hoitopalkkio

Toimeksiantosopimuksessa määritellään perhehoitajalle maksettava hoitopalkkio, jonka vuosittain päättää Perusturva- ja terveyslautakunta.

Toimeksiantosopimuksessa sovittu hoitopalkkion määrä tarkistetaan kalenterivuosittain työntekijän eläkelain (395/2006) 96 §:ssä tarkoitetulla palkkakertoimella.

Tarkistus tehdään myös sellaisissa hoitopalkkioissa, jotka on sovittu hoitopalkkion vähimmäismäärää suuremmiksi ja jotka perustuvat ennen tarkistusajankohtaa voimassa olleeseen toimeksiantosopimukseen.

Saattohoitotilanteessa maksettavaa hoitopalkkiota voidaan korottaa 30%.

Jos puoliset ovat yhdessä perhehoitajina, palkkio voidaan maksaa molemmille jaettuna.

5.2 Kulukorvaus

Perhehoitajille maksettavia kulukorvauksia tulee tarkistaa kalenterivuosittain vuoden alusta elinkustannusindeksin edellisen vuoden lokakuun vuosimuutoksen mukaisesti. Kulukorvauksen päättää Perusturva- ja terveyslautakunta. Perhehoitolaki määrittelee kulukorvauksen vuosittaisen vähimmäismäärän. Kulukorvausta maksetaan vain silloin, kun perhehoito tapahtuu hoitajan kotona.

Kulukorvauksen tarkoituksena on korvata perhehoidossa olevan henkilön ravinnosta, asumisesta, virkistys- ja harrastustoiminnasta, henkilökohtaisista tarpeista ja muusta elatuksesta aiheutuvat tavanomaiset, jatkuvaluonteiset menot. Tiedossa olevista erityiskuluista, esimerkiksi lyhyistä virkistysmatkoista ja muista erityisistä matkakuluista, sovitaan erikseen kunnan yhteyshenkilön kanssa.

6 Perhehoidon toteutus

6.1 Pitkäaikainen perhehoito

Pitkäaikainen perhehoito on kestoaltaan ≥ 14 vrk/ kk. Pitkäaikainen perhehoito tarkoittaa sitä, että henkilölle on myönnetty perhehoitoa toistaiseksi ja hän muuttaa perhekotiin asumaan.

6.2 Lyhytaikainen perhehoito

Lyhytaikainen perhehoito on kestoaltaan yli 10 tuntia/ vrk ja enintään 13 vrk/ kk. Se voi olla joko säännöllistä lyhytaikaishoitoa tai sitä toteutetaan yksittäisinä, määräaikaisina hoitojaksoina.

Mikäli perhehoito jatkuu saman asiakkaan kohdalla poikkeuksellisesti esim. omaishoitajan sairastuessa yli 13 vrk, maksetaan 13 vrk:n yli menevien hoitopäivien osalta pitkäaikaisen perhehoidon kuukausipalkkio kulukorvauksineen.

Esimerkiksi

Jos asiakas on perhehoidossa 16 vrk, lasketaan asiakkaan kohdalla pitkäaikaisen perhehoidon palkkiomallin mukainen kuukausipalkkio ja kulukorvaus. Nämä jaetaan kuukausikertoimella 30,4 ja kerrotaan lyhytaikaisesta hoidosta ylimenevillä hoitopäivillä eli $\times 3$. Jos asiakkaasta maksettava hoitopalkkio olisi 976,61 €/ kk ja kulukorvaus 625,91 €/kk. Näin ollen hoitopalkkio kulukorvauksineen lyhytaikaisen hoidon ylimenevältä osalta tulisi olemaan 158,14€.

Viranhaltijan tulee huomioida, että asiakkaan tulo- ja lähtöpäivä ovat valmisteluineen perhehoitajalle kokonainen työpäivä. Tulo- ja lähtöpäivistä maksetaan yhteensä yhden lyhytaikaisen vuorokauden palkkio ilman kulukorvausta.

Esimerkiksi

Asiakas saapuu pe klo 13, mitä ennen perhehoitaja on valmistanut kotia hoidettavan tuloon järjestäen tiloja, suunnitellen päiväohjelmia, tehden ruokahankinnat, valmistuen ruuat jne. Asiakkaan lähdettyä su klo 17 perhehoitajan työt jatkuvat mm. siivouksen, liinavaatteiden pesun ym. kodin huollon muodossa. Näin ollen tulo- ja lähtöpäivästä maksetaan yhteensä yksi lyhytaikaisen perhehoidon palkkio.

-

6.3 Osavuorokautinen perhehoito

Osavuorokautinen perhehoito on joko yö- tai päivähoitoa, joka on kestoaltaan korkeintaan 10 h/vrk. Osavuorokautinen perhehoito voi olla kertaluontoista tai säännöllisesti toistuvaa.

6.4 Palkkio ja kulukorvaus perhehoidon keskeytyessä

6.4.1 Perhehoitajan sairastuminen

Perhehoitajan ollessa sairauden vuoksi tilapäisesti kykenemätön hoitamaan tehtäväänsä ja kun kaupunki järjestää hoitoon sijoitetulle korvaavan hoidon, maksetaan perhehoitajalle hoitopalkkio ja kulukorvaus sairastumispäivän jälkeiseltä yhdeksältä arkipäivältä. Perhehoitaja on oikeutettu saamaan sairauspäivärahaa omavastuunajan (sairastumispäivä + 9 arkipäivää)

jälkeen verotettavien tulojensa perusteella laskettavan sairausvakuutuspäivärahan suuruisena (Sairausvakuutuslaki 2001/1224).

Edellytyksenä sairausajan palkkion maksamiselle on toimiminen perhehoitajana vähintään yhden kuukauden ajan ennen sairasloman alkua. Kulukorvauksesta vähennetään 50 %, jos perhehoidossa oleva henkilö siirretään muualle hoitoon.

Mikäli hoito jatkuu perhehoidossa perhehoitajan vastuulla sairasloman ajan, on perhehoitaja oikeutettu saamaan sekä sairauspäivärahan, kulukorvauksen ja hoitopalkkion. Kela päättää kuitenkin sairauspäivärahan maksamisesta.

Lyhytaikaisessa perhehoidossa hoitajan ollessa sairauden vuoksi tilapäisesti kykenemätön hoitamaan tehtävänsä ja kun kaupunki järjestää perhehoidon asiakkaalle korvaavan hoidon, maksetaan perhehoitajalle perhehoidossa olevien asiakkaiden määrästä riippumatta 1 vuorokauden hoitopalkkio sekä kulukorvaus enintään kolmen vuorokauden ajalta.

6.4.2 Perhehoitajasta riippumaton syy

Jos pitkäaikaisessa perhehoidossa olevan henkilön perhehoito keskeytyy hoitajasta riippumattomasta syystä (esim. hoidettavan sairaalahoido, vierailu omaisten luona), maksetaan perhehoitajalle sekä hoitopalkkio että 50 % kulukorvausta yhtäjaksoisesti 30 vrk keskeytyksen jälkeen ja enintään 60 vrk/vuosi, ellei tilalle sijoiteta asiakasta. Tällöin perhehoitajan edellytetään pitävän yhteyttä hoidettavaan ja olevan yhteistyössä hoitopaikan kanssa. Perhehoidon asiakkaan tulo- ja lähtöpäivää ei lasketa poissaolopäiviksi. Pitkäaikaisessa perhehoidossa perhehoitettavan kuolemantapauksessa perhehoitajalle maksetaan täysi kulukorvaus 7 vrk eteenpäin kuolinpäivästä. Palkkion maksu päättyy kuolinpäivään. Perhehoitettavan kuolemantapauksessa palkkion maksamisesta voidaan kuitenkin sopia tapauskohtaisesti.

Lyhytaikaisessa ja osavuorokautisessa perhehoidossa:

- i. jos perhehoitaja saa tiedon sovitun hoitopäivän tai -jakson peruuntumisesta ≥ 3 vuorokautta ennen hoidon alkamista, perhehoitajalle ei makseta hoitopalkkiota eikä kulukorvausta.
- ii. jos perhehoitaja saa tiedon sovitun hoitopäivän tai -jakson peruuntumisesta < 3 vuorokautta ennen hoidon alkamista, perhehoitajalle maksetaan hoitopalkkio ja kulukorvaus suunnitellun hoitajakson mukaisesti, kuitenkin enintään 3 vuorokaudelta.
- iii. lyhytaikaisen tai osavuorokautisen perhehoidon keskeytyessä perhehoitajalle maksetaan hoitopalkkio ja kulukorvaus suunnitellun hoitajakson mukaisesti, kuitenkin enintään 3 vuorokaudelta.

6.4.3 Perhehoitajan osallistuminen tukitoimiin

Perhehoitajan osallistuminen perhehoidon yhteyshenkilön kanssa sovittuihin tilaisuuksiin, kuten työhajaukseen, koulutukseen tai vertaisryhmätoimintaan, ei vaikuta hänelle maksettavan hoitopalkkion ja kulukorvauksen määrään vähentävästi. Perhehoitaja ja perhehoidon yhteyshenkilö sopivat perhehoidossa olevien henkilöiden hoidon järjestämisestä ko. ajalle. Perhehoitajalle maksetaan tällöin voimassaolevien toimeksiantosopimusten mukainen perhehoidon

palkkio. Perhehoitajan riittävä emotionaalinen ja ammatillinen tukeminen varmistavat perhehoidon laatua ja pysyvyyttä. "Tuettu perhehoitaja on valvottu perhehoitaja"

7 KÄYNNISTÄMISKORVAUS

Perhehoitajille maksettavia käynnistämiskorvauksia tulee perhehoitolain 18 § (1.4.2015/263) mukaan tarkistaa kalenterivuositain vuoden alusta elinkustannusindeksin edellisen vuoden lokakuun vuosimuutoksen mukaisesti. Perhehoitolaki määrittelee käynnistämiskorvauksen enimmäismäärän ja Kuopion kaupungin käynnistämiskorvauksen enimmäismäärästä päättää vuosittain Perusturva- ja terveyslautakunta. Perhehoitajalle maksettavasta käynnistämiskorvauksesta päättää palveluohjauspäällikkö viranhaltijapäätöksellä.

Lain mukaan perhehoitajalle voidaan maksaa perhehoidon käynnistämisestä aiheutuvista tarpeellisista kustannuksista korvausta. Käynnistämiskorvauksella on tarkoitus kattaa perhehoidon käynnistämisen kannalta välttämättömät uuden perhehoidossa olevan henkilön henkilökohtaiset ja yhteiseen talouteen liittyvät hankinnat. Korvattavia kohteita voivat olla mm. asuntoon kohdistuvat välttämättömät pienet korjaus- ja muutostyöt, kalusteet, vuodevaatteet, harrastusvälineet. Käynnistämiskorvausta voidaan käyttää myös perhehoitajien ennakoivien osallistumismaksujen korvaamiseen.

Käynnistämiskorvauksesta sovitaan toimeksiantosopimuksessa ja hankinnoista sovitaan aina etukäteen kunnan perhehoidon yhteyshenkilön kanssa. Laissa säädetty enimmäismäärä koskee pitkäaikaista perhehoitoa. **Lyhytaikaisessa perhehoidossa enimmäismäärä voidaan soveltaa koskemaan neljää hoidettavaa henkilöä.** Käynnistämiskorvausta voidaan käyttää kahden vuoden kuluessa perhesijoituksen tapahduttua. Käynnistämiskorvausta voidaan myöntää silloin, kun korvausta ei voi saada muun lainsäädännön nojalla esim. vammaisen tarvitsemat asunnon muutostyöt tai apuvälineet, jotka tulee ensisijaisesti hankkia vammais- palveluna tai lääkinnällisenä kuntoutuksena.

Käynnistämiskorvauksella maksetuista hankinnoista täytetään erillinen lomake, joka laskee myös hankintojen poistoajan. Jos perhehoitaja lopettaa toimintansa lyhyehkön ajan kuluessa tai perhehoito päättyy muusta syystä, voidaan osa käynnistämiskorvauksesta periä takaisin. Käynnistämiskorvauksen kuoleentumisaika on neljä vuotta. Mikäli perhehoito lakkaa lyhyemmän ajan kuluessa, voidaan kohtuus ja tilanne huomioiden sopia kuoleutumattoman osan takaisinmaksusta tai esimerkiksi hankintojen luovuttamisesta kaupungille.

8 PERHEHOITAJAN VAPAAPÄIVÄT

Jollei toimeksiantosopimuksessa ole toisin sovittu, perhehoitajalle tulee järjestää mahdollisuus vapaaseen, jonka pituus on kaksi vuorokautta kutakin sellaista kalenterikuukautta kohden, jona hän on toiminut toimeksiantosopimuksen perusteella vähintään 14 vuorokautta perhehoitajana. Palkkion maksamisesta perhehoitajan vapaan ajalta sovitaan toimeksiantosopimuksessa.

Kaupungin, perhehoidon järjestämisestä vastaavana, tulee huolehtia tai tarvittaessa avustaa perhehoidossa olevan henkilön hoidon tarkoituksenmukaisessa järjestämisessä perhehoitajan vapaan ajaksi.

Kunta voi järjestää perhehoitajan vapaan tai muun tilapäisen poissaolon ajaksi tarvittavan sijaishoidon tekemällä 1 §:n 2 momentissa säädetyt edellytykset täyttävän henkilön kanssa toimeksiantosopimuksen, jolla tämä sitoutuu huolehtimaan sijaishoidosta perhehoitajan koton. Sijaishoito voidaan järjestää edellä tarkoitetulla tavalla, jos perhehoitaja suostuu siihen ja järjestely arvioidaan hoidetta van henkilön edun mukaiseksi.

Vanhusten pitkäaikaisessa perhehoidossa vapaata kertyy 3 vrk/kk. Esimerkiksi jos perhehoitaja aloittaa vapaan keskiviikkona klo 12, ensimmäinen vapaapäivä päättyy torstaina klo 12. Perusteena perhehoitajan vapapäiville, on vanhusten perhehoidon ympärivuorokautinen sitovuus seitsemänä päivänä viikossa.

Lyhytaikaisessa perhehoidossa vapaata kertyy 2 vrk/kk, jona hän on toiminut perhehoitajana vähintään 14 vrk. Eli jos perhehoitaja työskentelee \geq 14 vrk per kalenterikuukausi, hänelle maksetaan kaksi palkallista vapaapäivää (=kaksi lyhytaikaisen perhehoidon palkkiota). Maksu tapahtuu ko. kuukauden hoitopalkkion maksun yhteydessä. Jos lyhytaikainen perhehoito muuttuu tilapäisesti pitkäaikaiseksi perhehoidoksi (15 vrk tai sen yli täyteen kuukauteen saakka) maksetaan perhehoitajalle 3 vrk:n lyhytaikaisen perhehoidon palkkio. Saman kuukauden aikana toteutuneet lyhytaikaiset perhehoitajaksot lasketaan yhteen.

Perhehoitajan oikeus vapaaseen lasketaan kalenterivuositain; vapaakausi alkaa 1.1. ja päättyy 31.12. Perhehoitaja voi kerryttää vapaita, mutta ansaitut vapaapäivät on pidettävä seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä. Kunnan yhteyshenkilö huolehtii siitä, että perhehoitajan vapaat toteutuvat. (Perhehoitolaki § 13.)

9 PERHEHOITAJAN SIJAINEN

Sijaishoitaja ei ole työsuhteessa sopimukseen tehneeseen Kuopion kaupunkiin. Sijaishoitajalle järjestettävään koulutukseen ja tukeen sovelletaan 15§:ää ja hänen sosiaaliturvaansa 20§:ää.

Perhehoitajan vapaan ajaksi suositellaan ensisijaisesti **sijaisen järjestämistä perhekotiin**. Sijaisena voi toimia valmennettu kiertävä perhehoitaja omasta kunnasta tai maakunnallisesta sijaisrekisteristä tai kunnan hyväksymä luotettava henkilö perhehoitajan lähiverkostosta. Sijaishoitaja/t nimetään perhehoitajan toimeksiantosopimuksessa. Ellei sijaishoito jostain syystä järjesty perhehoitajan kodissa, sijaishoito pyritään järjestämään toisessa perhehoidossa tai muussa pienessä kodinomaisessa hoitopaikassa.

Kaupunki vastaa perhehoitajan sijaisjärjestelystä ja tekee sijaishoitajan kanssa **toimeksiantosopimuksen perhehoitajan sijaisuudesta**, jossa sovitaan

- hoidettavat (ei sopimusta jokaisesta hoidettavasta erikseen)
- sijaishoitajalle maksettavan hoitopalkkion määrästä ja suorittamisesta
- tarvittaessa sijaishoitajalle aiheutuvien kustannusten korvaamisesta
- toimeksiantosopimuksen voimassaolosta sekä tarvittaessa muista sijaishoitoa koskevista seikoista.

Kaupunki voi vaihtoehtoisesti noudattaa toimintatapaa, jossa **perhehoitaja järjestää itse sijaisen vapaansa ajaksi**, mistä on erikseen sovittava kaupungin kanssa. Tällöin kaupunki avustaa perhehoitajaa maksamalla kahden kuukauden ylimääräisen hoitopalkkion vuodessa jokaista pitkäaikaista hoidettavaa kohti. Kahden kuukauden ylimääräinen hoitopalkkio maksetaan kuukausittain normaalin hoitopalkkion maksun yhteydessä.

Laskentaesimerkki vuoden 2021 hoitopalkkiolla:

Pitkäaikaisen perhehoidon palkkio hoidettavasta on 976,61 €/kk. Kahden kuukauden hoitopalkkio on siis: 2 x 976,61 € = 1953,22 €.

Kun 1953,22 € jaetaan 12 kk:lla, tulee perhehoitajalle kuukausittain maksettavaksi 162,77 €: n suuruisen korvaus sijaisen järjestämisestä/palkkaamisesta itse.

Kunnan yhdyshenkilö seuraa, että perhehoitajan vapaat toteutuvat riippumatta, miten sijaisjärjestely toteutetaan. (Perhehoitolaki § 14)

Mikäli sijainen toimii perhehoitajana perhehoitajan kodissa, maksetaan kulukorvaus vakitukselle perhehoitajalle. Sijaistettava perhehoitaja saa vapaiden ajan täyttä kulukorvausta. Mikäli perhehoito tapahtuu sijaisen kotona, kulukorvaus maksetaan sijaishoitajalle.

10 PERHEHOITAJAN MUU TUKI

Kaupunki, perhehoidon järjestämisestä vastaavana, vastaa perhehoitajalle annettavasta tarvittavasta valmennuksesta, työnohjauksesta ja koulutuksesta sekä perhehoitajaksi aikovalle henkilölle annettavasta ennakkovalmennuksesta. Perhehoidon aikana tarvittavan tuen järjestämiseksi perhehoitajalle on nimettävä jokaista hoidettavaa varten vastuutyöntekijä. Perhehoitajalle on järjestettävä toimeksiantosopimukseen kirjattavalla tavalla riittävä mahdollisuus saada tukea ja tavata vastuutyöntekijää. Kunnan on tarvittaessa järjestettävä toimeksiantosopimuksessa sovittavalla tavalla perhehoitajalle hyvinvointi- ja terveystarkastuksia sekä hänen hyvinvointiaan tukevia sosiaali- ja terveyspalveluja. Päätoimiselle perhehoitajalle mahdollisuus hyvinvointi- ja terveystarkastukseen on järjestettävä vähintään, joka toinen vuosi. (Perhehoitolaki 15 §, 15 a §)

Mikäli perhehoitajalla on useamman kunnan toimeksiantosopimuksella perhehoidettavia, voidaan perhehoitajan tukeminen toteuttaa kuntien yhteistyönä.

10.1 Täydennyskoulutus

Perhehoitajalle järjestetään mahdollisuus osallistua täydennyskoulutukseen **vähintään keran vuodessa**. Täydennyskoulutus on kestoltaan vähintään kaksi päivää. Täydennyskoulutuksen järjestäjänä voi toimia kaupunki yksin tai yhteistyössä esimerkiksi Perhehoitoliiton tai jonkin alueen oppilaitoksen kanssa. Täydennyskoulutuksista sovitaan yhdessä kaupungin kanssa.

10.2 Kunnan yhteyshenkilön/muun ammattilaisen tuki

Perhehoitaja saa työhönsä tukea toimeksiantosopimukseen nimetyltä perhehoidon yhteyshenkilöltä ja tai muulta kunnan työntekijältä, kuten esimerkiksi kotihoidon sairaanhoitajalta (hoidettavan terveydentilaan liittyvät asiat).

10.3 Työnohjaus ja mentorointi

Perhehoitajan ja hänen perheensä jaksamista tuetaan yksilö- perhe- tai ryhmä- työnohjauksella tarpeen mukaan.

Perhehoidon mentorointi on kokeneen, mentorikoulutuksen käyneen perhehoitajan antamaa asiantuntija-apua nuoremmalle, tehtävänsä alkuvaiheessa olevalle perhehoitajalle, aktorille. Mentorointi voidaan sopia tukemaan myös erilaisissa kriisitilanteissa.

11 PERHEHOIDON VALVONTA

Kuopion kaupungin tehtävänä on valvoa, että sijoitus perhehoitoon toteutuu perhehoitolain mukaisesti ja hoidettava saa sijoituksen aikana ne tarvitsemansa palvelut ja tukitoimet, jotka järjestetään sen kunnan toimesta, johon henkilö on sijoitettu. Sekä sijoittajakunnan että sijaintikunnan sosiaalihuollosta vastaava toimielin voi tarkastaa perhehoitopaikan tässä laissa tarkoitetun toiminnan sekä toiminnan järjestämisessä käytettävät toimintayksiköt ja toimitilat silloin, kun tarkastuksen tekemiseen on perusteltu syy. Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävät tilat voidaan tarkastaa ainoastaan, jos tarkastaminen on välttämätöntä asiakkaan aseman ja asianmukaisten palvelujen turvaamiseksi.

Tarkastus voidaan tehdä ennalta ilmoittamatta. Tarkastaja on päästettävä kaikkiin perhehoitopaikan tiloihin. Tarkastuksesta on pidettävä pöytäkirjaa. Tarkastajalla on oikeus ottaa valokuvia tarkastuksen aikana.

Jos perhekoti tai siinä annettu hoito ja kasvatusta todetaan sopimattomaksi tai puutteelliseksi, toimielimen on pyrittävä ohjauksen avulla saamaan aikaan korjaus asiassa. Jollei korjausta ole asetetussa määräajassa tapahtunut, toimielimen on tällöin huolehdittava, että hoidettavan hoito järjestetään hänen etunsa ja tarpeidensa mukaisella tavalla. Tarvittaessa hoidettavat siirretään heidän tarpeitaan vastaavaan muuhun hoitopaikkaan.

Palvelujen valvontaan ja toimenpiteisiin valvonnan yhteydessä havaittujen puutteiden korjaamiseksi sovelletaan ammatillisten perhekotien ja muiden yksityisten perhehoidon palveluntuottajien osalta, mitä yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 4 luvussa säädetään." (Perhehoitolaki 22 §.)

Perhehoidon onnistumisen ja laadun kannalta vastuutyöntekijän yhteydenpito, toimiva yhteistyö sekä oikea-aikainen ja oikeanlainen tuki ovat ratkaisevan tärkeitä. Yhteistyön ja tuen toimiessa myös perhehoidon arviointi ja valvonta voivat toteutua tarkoitetulla tavalla. Perhehoidon valvonnan painopisteenä on perhehoidon riittävän tuen järjestäminen, jotta puutteiden tai epäkohtien ilmaantuminen pystytään ehkäisemään ennalta tai niihin voidaan puuttua varhaisessa vaiheessa. (STM 2017:25 Perhehoitolain toimeenpanon tuki.)

12 TIETOJENSAANTIOIKEUS JA TIETOJEN SÄILYTYS

Perhehoitajalla on oikeus saada sellaiset hoidettavaa koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä hoivan ja huolenpidon toteuttamiseksi (Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 17 §). Palvelussa syntyvien asiakirjojen rekisterinpitäjänä toimii Kuopio kaupungin perusturva- ja terveyslautakunta. Perhekodilla tulee olla asiakas- ja potilastietojen käsittelyyn liittyvä Kuopion kaupungin rekisteriseloste saatavilla, joka löytyy www.kuopio.fi sivuilta. näkyvillä / saatavilla.

Perhehoitaja sitoutuu säilyttämään perhehoidettavaa koskevat manuaaliset asiakirjat asiakaskohtaisissa kansioissa perhekodissa lukitussa kaapissa. Mikäli asiakkaan tietoja säilytetään sähköisesti, teknologian käytössä tulee noudattaa erityistä huolellisuutta ja huolehtia että

asiakastietojen käsittelyssä noudatetaan asiakastietojen käsittelyä koskevia säännöksiä ja määräyksiä.

Syntyneet arkistoitavat asiakirjat palautetaan perhehoidon päättyessä. Sähköisesti tallennetut dokumentit palautetaan tulostettuna, jonka jälkeen tiedot poistetaan käytetystä järjestelmästä.

Asiakirjat palautetaan Kuopion kaupungille arkistointiohjeen mukaisesti. Kuopion kaupunki ohjeistaa menettelyn.

13 SALASSAPITO JA VAITIOLOVELVOLLISUUS

Perhehoitajalle voidaan antaa välttämättömät tiedot sosiaalihuollon toimenpiteen toteuttamiseksi (Asiakaslaki 17.4§). Perhehoitajalla on vaitiolovelvollisuus (Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 2000/812), mikä tarkoittaa sitä, että asiakasta koskevia salassa pidettäviä tietoja ei saa ilmaista sivullisille myöskään siltä osin, kun ne koskevat muita kuin asiakasta itseään. Salassa pidettävää asiakirjaa tai sen kopiota tai tulostetta siitä ei saa näyttää eikä luovuttaa sivulliselle eikä antaa sitä teknisen käyttöyhteyden avulla tai muulla tavalla sivullisen nähtäväksi tai käytettäväksi. Salassa pidettäviä tietoja ei saa käyttää myöskään omaksi tai toisen hyödyksi tai toisen vahingoksi. Salassapito- ja vaitiolovelvollisuus on voimassa myös hoitosuhteen päättymisen jälkeen (Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 15 §). Perhehoidossa salassapito- ja vaitiolovelvollisuus koskevat myös hoitajan perheenjäseniä. Salassa pidettäviä tietoja ovat mm. tiedot varallisuudesta tai taloudellista asemasta, tiedot terveydentilasta, vammaisuudesta tai sosiaali- ja terveydenhuollon tai kuntoutuksen palveluista, tiedot seksuaalisesta käyttäytymisestä tai suuntautumisesta, tiedot poliittisesta vakaumuksesta tai elintavoista, tiedot osallistumisesta yhdistystoimintaan tai vapaa-ajan harrastuksiin, tiedot perhe-elämästä tai muista niihin verrattavista henkilökohtaisista oloista tai muut henkilön yksityiselämään liittyvät arkaluonteiset asiat.

Salassa pidettävistä tiedoista voi sivullisille antaa tietoa asiakkaan kirjallisella suostumuksella tai hänen laillisen edustajansa suostumuksella (edustajalla on laillinen oikeus saada tietoja, edunvalvoja tai edunvalvontavaltuutettu).

14 PERHEHOITOA KOSKEVA LAINSÄÄDÄNTÖ

Keskeisiä lakeja ovat muun muassa:

- Perhehoitolaki (263/2015)
 - Laki perhehoitolain muuttamisesta (510/2016)
 - Sosiaalihuoltolaki (1301/2014)
 - Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)
 - Laki ja asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992), (912/ 1992)
 - Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta (1201/2020)
-

Kuopion kaupunki

Perusturva ja terveydenhuolto

Vanhuspalvelut

Vanhusten ja erityisryhmien palveluohjaus

18.1.2021

461/2021

Julkinen

- Laki tapaturmavakuutuslain muuttamisesta (1642/1992)
- Hallintolaki (434/2003)
- Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012)
- Sairausvakuutuslaki (1224/2001)
- Tietosuojalaki (1050/2018)
- EU yleinen tietosuoja-asetus (679/ 2016)
- Laki sosiaali- ja terveyden-huollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (159/2007)
- Sosiaalihuollon asiakasasiakirjalaki (254/2015)
- Arkistolaki (831/1994)
- Asetus potilasasiakirjoista (298/2009).
- Julkisten alojen eläkelaki (81/2016)
- Työtapaturma- ja ammattitautilaki (459/2015)

Voimaantulo:

Perusturva- ja terveyslautakunta 26.1.2021

Ohje tulee voimaan 1.2.2021 alkaen